

**Anmeldt tilsyn ved Behandlingsinstitutionen Hald Ege,
Videbechs Allé 11, Hald Ege, 8800 Viborg.**

**Udført af tilsynsteamet: Ruth Bunk Andreasen og Vivian
Elkjær den 27. juni 2007.**

Formalia

Dato 22-08-2007

Vivian Elkjær

Tel. +45 8728 4027

Vivian.Elkjaer@ps.rm.dk

1-51-73-14-07

Deltagere i tilsynet:

Ledelsen:

- Forstander Dorthe Bang
- Afd.leder Anette Lesner
- Afd.leder Lene Gamrath

Side 1

Medarbejder-repræsentanter:

- Socialrådgiver
- Pædagog og tillidsrepræsentant

Der var afbud fra sikkerhedsrepræsentanten på grund af ferie.

Navnene er kendt af tilsynsteamet, men anonymiseret i rapporten.

Beboer- og pårørende-repræsentanter:

Tilsynsteamet talte med 1 barn på 10 år, som har boet i tilbudet ca. 4 år. Barnet var udvalgt af ledelsen, og ved samtalen blev han støttet af afd.leder Lene Gamrath, efter hans valg. Barnet og pårørende-repræsentanten anonymiseres ved navn i rapporten, men navnene er registreret af tilsynsteamet.

- Dreng 10 år
- Formanden for forælderrådet

Program:

Kl. 08.45 – 09.00	Indledning og planlægning
Kl. 09.00 – 09.45	Rundvisning
Kl. 09.45 – 11.30	Interview med ledelsen
Kl. 11.30 – 12.00	Frokost
Kl. 12.00 – 13.15	Interview med medarbejderne
Kl. 13.15 – 13.45	Interview med barn
Kl. 13.45 – 14.15	Interview med forælderrepræsentant
Kl. 14.15 – 15.00	Afrunding og opsamling

Der havde ikke meldt sig personer til individuelle samtaler med tilsynsteamet.

Indledning

Tilsynsbesøget var varslet jf. vejledningen minimum 6 uger før besøget, og tilsynet var blevet videre formidlet til de pårørende, ligesom beboerne var blevet orienteret. Desværre måtte den oprindelige dato for tilsynsbesøget flyttes. Forud for tilsynsbesøget, havde tilbudet fremsendt relevant materiale til tilsynsteamet. Materialet var fyldestgørende og systematisk, hvilket gav et godt grundlag for forarbejdet.

Behandlingsinstitutionen Hald Ege er et regionalt miljøterapeutisk døgntilbud til børn og unge med relationsforstyrrelser, som følge af massiv fysisk og psykisk omsorgssvigt. Behandlingsinstitutionen er 6½ år gammel, og målgruppen placerer sig aldersmæssigt fra 5 år og opefter, pt. 14 år.

Børnene er ofte traumatiserede og udviser grundlæggende sociale og emotionelle vanskeligheder, som medfører et mangeårigt behov for døgnbehandling. Som følge heraf har børnene endvidere indlæringsvanskeligheder, og døgntilbudet er tilknyttet et kommunalt specialundervisningstilbud; Mimers Brønd.

Behandlingsinstitutionen drives i henhold til Servicelovens § 67, og kommunerne visiterer børnene/de unge jf. Servicelovens § 52 stk. 3 nr. 8 eller § 58. Tilbudet er normeret til 15 børn, men har i øjeblikket 2 børn i overbelægning. Visitation til undervisning sker gennem Viborg Kommunes PPR-kontor.

Behandlingsinstitutionen er beliggende i Hald Ege i naturskønne omgivelser lidt udenfor Viborg. Bygningerne er en kombination af nye og gamle istandsatte træhuse, der er rødmalet og som passer ind i de oprindelige boliger i området.

Det ene børnehus hedder Asgård og rummer 8 børn. Det andet børnehus hedder Midgård og danner bolig for 9 børn i øjeblikket. Udover værelser til børnene (i forbindelse med overbelægningen må 2 af børnene bo på samme værelse), rummer husene køkken- og spisefaciliteter, samt sofagrupper, entré/bryggers og personalefaciliteter. Til hvert hus er der terrasse og have.

I en separat bygning ligger administrationen, som udover administrative kontorfaciliteter, også byder på mødelokaler, kantine og terapi-rum. Overfor administrationen ligger skoletilbudet Mimers Brønd, hvor der er 3 klasselokaler. I den ene ende af bygningen forefindes ligeledes en familiebolig, hvor samvær og anden aktivitet med børnenes familier kan finde sted. Endelig er der et fælles hus med mulighed for fysiske udfoldelser – bl.a. er der en stor klatrevæg, madrasser og puder, samt ikke mindst plads til aktiviteter. I bygningen er ligeledes pedellens værksted.

Udenom bygningerne er der gode lege-muligheder forskellige steder. Her skal blot nævnes en naturlegeplads, en mooncar bane og en stor rulleskøjte- og skateboardrampe.

Behandlingsinstitutionen er 2 gange blevet økonomisk tilgodeset af en fond, og har arvet en større sum penge. Det bevirker, at børnene har fået udvidede rammer at bevæge sig i og søge udfoldelser igennem. Senest vandt en pige en tur til Legoland, hvor hun fik mulighed for at invitere de andre børn fra hendes børnehus med.

Resumé

Behandlingsinstitutionen Hald Ege modtager svært omsorgssvigtede børn i skolealderen. Målet for indsatsen har ændret sig over tid, og det er ikke længere en målsætning, at børnene kan komme hjem at bo ved den biologiske familie, men at børnene kan udvikle redskaber som de kan benytte i den videre opvækst, som kun sjældent vil være i familien.

Kerneydelsen i tilbudet er behandling, omsorg og støtte i samarbejde med det tilknyttede kommunale skoletilbud, som ligger i umiddelbar nærhed af behandlingsinstitutionen. Anbringelsen sker i tæt samarbejde med biologiske familie, idet børnenes tilknytning til familien er væsentlig for den videre opvækst. Samarbejdet er præget af respekt og familien inddrages individuelt med skyldig hensyntagen overfor de forskellige ressourcer, der findes i familierne.

Målgruppen har forandret sig siden behandlingsinstitutionens start for 6 år siden. Der opleves en tendens til, at flere børn dels er diagnosticeret og dels er ældre når de anbringes. Dette stiller nye krav til indholdet i tilbudet, og den måde børnehusene sammensættes.

Hverdagen er struktureret opbygget, således at børnene oplever genkendelighed og kan overskue dagen i opgave, tid og sted. De forskellige medarbejdere og faggrupper har tydelige rollefordelinger, både i forhold til børnene og deres familier, og i forhold til samarbejdspartnere. Samarbejdet er præget af respekt og tydelighed, hvilket understøtter de rammer og lovgivningsmæssige retningslinjer, der er givet for samarbejdet.

Behandlingsinstitutionen Hald Ege er meget stærkt fagligt funderet i den miljøterapeutiske tilgang og arbejder ud fra en psykodynamisk forståelsesramme. Der fokuseres på relationers betydning, og en del af behandlingen baseres på refleksioner sammen med barnet. Dette stiller store krav til medarbejderne, idet de både fagligt og personligt bidrager med en væsentlig del af dem selv i det faglige behandlingsorienterede indhold.

Generelt har flere af børnene en udadreagerende adfærd, som jævnligt medfører vold, eller trusler om vold, mod medarbejderne. Ligeledes opleves jævnlige magtanvendelser i forhold til børnene. Medarbejderne har opmærksomhed rettet mod magtanvendelser i forhold til børnene og bruger indberetningerne som et pædagogisk udviklingsredskab. Der er ikke den samme opmærksomhed i forhold til intern indberetning af vold mod medarbejderne. Dette dilemma er ledelsen klar over, og der skal fremadrettet sættes mere fokus på problemstillingen.

Behandlingsinstitutionen er sårbar overfor personaleudskiftning og medarbejdere, der skal på barsel, orlov m.m. Dels er børnene stærkt afhængige af de relationer, der opbygges til medarbejderne og dels er medarbejdernes proces i den psykodynamiske forståelsesramme afhængig af kontinuitet. Den specialiserede indsats betyder, at der skal gøres en stor indsats for dels at tiltrække relevant personale og dels at fastholde medarbejderne.

Tilsynsteamet oplever, at det stærke faglige og personlige engagement, overskygger medarbejdernes efterspørgsel på MUS-samtaler. På den baggrund bliver det væsentligt, at adskille det ansættelsesmæssige indhold fra det fagligt orienterede, således at indholdet i MUS-samtalerne bliver tydeligere og giver mening for medarbejderne.

Tilsynsteamet vurderer, at behandlingsinstitutionen Hald Ege er veldrevet i forhold til gældende lovgivning og retningslinjerne for området. Der er ikke fundet anledning til bemærkninger.

Tilsynsteamet ser følgende opmærksomhedspunkter

- Generelt behov for fokus på indberetning af vold, eller trusler om vold, mod personalet, da dette dilemma nemt overskygges af arbejdet med magtindberetninger i forhold til børnene.
- Tilbud om MUS-samtaler 1 gang årligt uafhængigt af den faglige indsats.
- Det er vigtigt at forholde sig til ændringerne i målgruppen, idet disse kan betyde nye behov som skal tilgodeses på en fleksibel måde. Således bør det overvejes hvorvidt diagnoserne medfører behov for en justering af målgruppen, og hvorvidt børnenes alder har indflydelse på indholdet.
- De meget strukturerede rammer er svære at omsætte til de gængse familiemønstre. Det bør overvejes, hvorvidt tilbudet kan udvides til at omfatte familierne på en anden og ny måde, således at familierne får de nødvendige redskaber i forhold til at håndtere børnene når de f.eks. er hjemme på besøg i den biologiske familie.
- Specialiseringen gør behandlingsinstitutionen sårbar overfor personaleudskiftninger og vikarbesættelser. Udgangspunktet i forbindelse med kontaktpersoners orlov etc. bør være, at børnene bliver mindst mulig berørt i situationen, og at det er børnenes behov der er i centrum. Kan der laves en generel handleplan, som tilgodeser dette?

Den generelle faglige indsats

Behandlingsinstitutionen Hald Ege arbejder grundlæggende med miljøterapi som metode. Der anvendes reflekterende pædagogik, hvor barnet gennem refleksioner får mulighed for at sammentænke egne handlinger med opvækstens episoder og traumatiske hændelser.

Miljøterapien afspejler sig i tilbudets struktur og opbygning, og metoden danner ligeledes grundlaget for behandlingsarbejdet, som sker ud fra en psykodynamisk referenceramme.

Sidste tilsyn er fra november 2004 og blev varetaget af daværende Viborg Amt.

Kerneydelse

Behandlingsinstitutionen Hald Ege har som mål at give børnene udviklingsmuligheder, ved at støtte børnene i at opnå indre styring på handlinger og impulser, således at børnene dels bliver mere integreret i sig selv, og dels bliver bedre stillet i relationerne til andre mennesker.

Oprindeligt var det en målsætning, at børnene kunne komme hjem og fungere i deres biologiske familier, men dette har vist sig ikke at være realistisk fordi det ikke er tilstrækkeligt, kun at yde behandling på børnene, og fordi børnenes behov er langvarige.

Målgruppen beskrives som normalt begavet, men behandlingsinstitutionen oplever, at et stigende antal børn enten har en diagnose når de indskrives, eller får en diagnose når de er indskrevet. Hyppigt hedder diagnosen ADHD.

Udover ovennævnte er der en tendens til, at børnene er ældre end tidligere, når de anbringes af kommunen. Dermed følger andre behov og krav i forholdt til anbringelsen. Som noget nyt,

har et barn holdt konfirmation og der melder sig teenage-udfordringer, som ikke tidligere har været en del af hverdagen.

Kerneydelsen består af behandling, omsorg og opdragelse. Dagligdagen i behandlingsinstitutionen Hald Ege er meget struktureret og inddelt i præcise delstrukturer som tager højde for tid, indhold i opgaven og sted. Til dette hører ligeledes en meget bevidst rolle definition for miljøterapeuterne. Disse roller bruges meget struktureret og troværdigt i forhold til samværet med børnene.

De to børnehuse fungerer lidt forskelligt i hverdagen, fordi strukturen er tilpasset de børn, der bor i hvert hus. Men overordnet set, kan dagligdagen skitses således:

Børnene står op kl. 7. De hjælpes/støttes på badeværelserne, får tøj på og spiser fælles morgenmad. Husenes inddeling giver mulighed for opdeling af børnene, således at der i hvert børnehus findes 2 miljøer med henholdsvis 4 og 5 børn, som børnene befinder sig i under spisningen. Børnene sætter sig herefter samlet i sofagruppen midt i huset og venter på at blive hentet af lærerne. Når lærerne kommer, tales der om de ting der er sket siden sidste skoledag, og om de ting, der skal ske den dag. Derudover overdrages kontakten fra pædagog til lærer. Kl. 8.20 går børnene over i skolen sammen med lærerne.

Børnehusene undervises hver for sig. I Børnehuset Midgård bor der kun drenge og 3 af disse bliver hentet af taxa og køres til eksterne skoler i Viborg. I frikvartererne er børnene ude sammen med en lærer.

kl. 12 eller 14 er børnene hjemme fra skolen, og eftermiddagen starter med en stilletime, hvor hvert barn tilbringer tid alene på eget værelse. Formålet er at barnet får mulighed for at slappe af, og holde pause for samværet med de andre børn, og ligeledes får tid til refleksion. Herefter samles børnene i hver sin gruppe igen i sofaen, der hygges og der tales om skoledagen og hvordan tiden frem til sengetid skal forløbe. Fordelingen af roller og funktioner er meget vigtig; børnene vil meget gerne vide, hvem af de voksne, der skal putte hvem af børnene den dag. Derefter er der eftermiddagsdrik.

Herefter er der forskellige aktiviteter og aftaler om eftermiddagen. Nogle har også fritidsaktiviteter udenfor Hald Ege. Det barn tilsynsteamet talte med, går f.eks. til ridning og svømning. Aktiviteterne er nøje planlagte og strukturerede, så alle børn får mulighed for at deltage i noget sammen med en voksen.

kl. 17 ophører aktiviteterne, og børnene har mulighed for at være sammen på kryds og tværs, mens aftensmaden forberedes. Der spises aftensmad kl. 17.30, herefter ryddes der op og der gøres klar til aftenhygge. Børnene har en ½ times stille aktiviteter. Efter aftale må nogle børn være alene udenfor uden en voksen, men altid kun 2 børn af gangen. De andre børn beskæftiger sig med stille aktiviteter indenfor.

Når stilleaktiviteterne er slut, leger børnene frem til sengetid. Kl. 19.30 serveres der aftenhygge (søde sager er forbeholdt weekender). Sengetiden starter kl. 20 for de mindste børn og strækker sig frem til kl. 22, hvor de store ligges i seng. Som regel sover børnene godt om natten, og de er sjældent vågne. Det forekommer dog, at børnene i perioder har mareridt om natten.

Som dagen er beskrevet, er det væsentligt for børnene, at de kender strukturen og rytmen i dagen. Ligeledes at dagen er inddelt i overskuelig tid, og at de voksnes roller er tydelige og definerede i forhold til aktiviteter og samvær i øvrigt. Af samme årsag arbejder medarbejderne på samme ugedage, så vidt det kan lade sig gøre, og strukturen tager ligeledes højde for, at de samme voksne kan følge de samme børn til aktiviteter m.m.

Behandlingsarbejdet følger meget præcist en struktur, som inddeler børnenes hverdag i

- Stilletimen, hvor børnene får tid for sig selv til dels at reflektere over dagen og dels at holde pause fra samværet med de øvrige i huset.
- Overlap mellem skole og børnehusene, hvor kontakten er med til at skabe sammenhæng mellem de to vigtige tilbud i børnenes hverdag, men også hvor børnene inddrages i overlappningen.
- Børnemøder, hvor børnene sammen har rum til at reflektere over store og små ting fra både opvæksten, de ting der sker lige nu og de ting, der vil ske i fremtiden – herunder forhold der vedrører samværet med familien.
- Aktiviteter, hvor børnene får mulighed for at deltage i faste ting og aftaler om eftermiddagen sammen med en voksen. Aktiviteter der tager individuelt udgangspunkt i det enkelte barns behov, ønsker og evner.

Beboeren/pårørende

Inddragelsen af børnene og samarbejdet med forældrene er afgørende for behandlingstilbudet.

Børnene inddrages i hverdagen og gennem børnemøder. På disse møder er der altid en fast dagsorden og børnene kan orienteres om forskellige forhold, og ligeledes dele med hinanden hvad de er kede af eller glade for. På disse møder kan problemer imellem børnene også tales igennem, men der kan også arbejdes med fælles temaer, såsom misbrug, psykisk sygdom eller andre relevante temaer for børnene. Asgård har f.eks. en pigegruppe, som har haft svært ved at fungere sammen, og hvor der er taget hånd om vanskelighederne på børnemøderne.

Børnemøderne på Asgård afholdes sammen med alle børnene, og ledes af afdelingslederen med støtte fra 2 medarbejdere, hvor den ene har mulighed for at gå fra med et barn, hvis der bliver behov for det. På Midgård afholdes børnemøderne i 4 mindre grupper, idet børnene er inddelt efter alder og funktionsniveau. Enkelte børn magter ikke at holde børnemøder sammen med de andre børn, og deltager således i børnemøderne individuelt sammen med en medarbejder. Den ene gruppe deltager således kun i orienteringen.

Udover børnemøderne, afholder hvert børnehus også weekendmøder. Møderne har til formål dels at forberede børnene på weekenderne enten hjemme ved familierne, i besøgs- og oplevelsesfamilierne eller i børnehusene. Efter weekenden afholdes møderne igen og weekenderne drøftes igennem. Også disse møder kan være tematiserede, f.eks. i forhold til at sige ja og nej til ting, der sker i weekenderne.

Forældrenes kontakt med børnene og medarbejderne er på samme måde struktureret, så det passer ind i behandlingsarbejdet. Der er besøgsdag om onsdagen, og besøgene kan enten ske på børnenes værelser eller alternativt i familieboligen. Der kan også træffes andre besøgsaftaler, men det forstyrrer som regel de øvrige aktiviteter i børnehusene, så det vurderes ikke hensigtsmæssig. I særlige situationer forekommer der ligeledes weekender, hvor børnene bor sammen med familien i familieboligen.

3 af børnene er tilknyttet en besøgs- og oplevelsesfamilie, imens de bor på behandlingsinstitutionen Hald Ege. Dette skyldes ofte, at den biologiske familie ikke er i stand til at have børnene hjemme i det omfang, som er børnenes behov, og at børnene har behov for at komme i andre familiemæssige rammer som et afbræk fra hverdagen på en behandlingsinstitution. Besøgs- og oplevelsesfamilierne administreres og aflønnes af behandlingsinstitutionen Hald Ege.

Tilsynsteamets samtale med barnet, afspejler en dreng, der er meget glad for at bo på Midgård. Han har 3 gode venner, og han synes det er fedt at komme ud og opleve ting, som han ikke oplevede derhjemme. Han er glad for de andre børn, selvom han også synes, de driller ind imellem. Også glad for at der ikke bor piger på Midgård... Han synes, der er mange regler på Hald Ege, men der er særligt 1 regel som han fremhæver: Hvis man stikker af, skal man være sammen med en voksen hele tiden og man må ikke gå rundt alene. Han fortæller om en episode, hvor han har prøvet ovenstående, og reflekterer fint over, at de voksne både var bange og bekymret, og over hvorfor de blev sure og hvordan han lige så godt kunne fortælle det hele, for ellers ville han få ondt i maven. Tilsynsteamet oplevede en fin og sammenhængende fortælling og refleksion som gav mening, og som afspejlede barnets egne refleksioner over en handling.

Barnet synes godt om medarbejderne; især 3 er gode at tale med, men han synes også det er svært, når de f.eks. skal på barsel, som hans mandlige kontaktperson netop har været i 14 dage. Derudover fortæller barnet også, at han er meget glad for pedellen, som han tilbringer tid sammen med om torsdag. Da tilsynsteamet var på besøg en onsdag, kunne han derfor fortælle at der den kommende torsdag ville komme en kok på besøg i værkstedet, som så ville lave mad, som børnene kunne købe for legetøjspenge. Det glædede han sig rigtig meget til.

Barnet havde endvidere godt overblik over de aftaler om samvær, han har med moderen på behandlingsinstitutionen, og hver 4. weekend hos faderen.

Og netop samarbejdet og samværet med familien er væsentlig for barnets udvikling. Forældrerepræsentanten har været pårørende i ca. 3 år, og kunne tilsvarende fortælle, at han i høj grad føler sig inddraget omkring barnet og at han kan se sit barns udvikling i den tid, hans søn har boet på behandlingsinstitutionen Hald Ege.

Han oplever et meget kompetent og kvalificeret personale, som både støtter ham i sin forælderrolle og i kontakten med myndighederne. Han fortalte, at han ser frem til at få en ny sagsbehandler efter kommunesammenlægningen, og at han har følt sig misforstået i samarbejdet med myndighederne. Et af de punkter, han har arbejdet med, er at udvikle redskaber derhjemme, som kan opbygge og tilgodese barnets behov for struktur i weekenderne, tilsvarende den struktur barnet oplever i hverdagen i behandlingsinstitutionen Hald Ege. Det er en svær opgave, som han har haft behov for hjælp og støtte til.

Personalet har kontakt til forældrene fast hver 14. dag, og fortæller både om de gode og sjove ting, og om de udfordringer og problemer der har været i perioden. Kontakten er stabil og opleves som en positiv inddragelse af forældrerepræsentanten. Endvidere foregår statusmøderne efter et bestemt mønster, der gentager sig 1 gang om året, når der skal holdes

møder med anbringende kommune og forældre. Forud for statusmødet, gennemgår behandlingsinstitutionen Hald Eges socialrådgiver materialet med forældrene. Det er væsentligt her at bemærke, at materialet, der gennemgås på statusmøderne, er lavet til myndighederne og derfor udtrykker sig i en form, som er tilpasset lovgivningen og det professionelle sprog der anvendes i dette samarbejde. Udover disse møder, afholdes der interne, men formelle familiemøder mellem behandlingsinstitutionen og forældrene individuelt 1 gang om året og efter behov.

Forælderrepræsentanten føler sig både hørt og set i samarbejdet, og han synes, at ting har mulighed for at blive afklaret når de opstår, og at personalet meget fint tager imod henvendelser fra ham som far, men også i forhold til eventuel kritik. Han har dog ikke haft ret meget kritik af Hald Ege, og har kun meget positive ord at sige om hele tilbudet og de enkelte personaler og ledelsen.

Hvert barn har en handleplan som led i den kommunale forpligtelse omkring anbringelsen. Planen revurderes i forbindelse med statusmøderne, og der sker en koordinering mellem indholdet i handleplanen og behandlingsplanen, som behandlingsinstitutionen Hald Ege laver. Begge dele inddrages forældrene i på forskellig vis, individuelt efter evne og behov.

Behandlingsinstitutionen Hald Ege arbejder som nævnt struktureret og direkte på at skabe tillid og åbenhed i kontakten til familien. Betydningen af familien for barnet er i centrum, og derfor arbejder tilbudet bevidst med rollefordelingen mellem myndigheden og dem som foranstaltning. Inden barnet flytter ind i et børnehus, skal kommunen således lave et "hvorfor-brev" sammen med barnet og forældrene. Brevet har til formål at give svar på barnets spørgsmål om, hvorfor barnet skal bo på en behandlingsinstitution, skrevet på en måde så barnet kan forstå det. Således adskilles beslutningen og årsagen fra selve foranstaltningen, og rollerne kan tydeliggøres for både barnet og forældrene.

Derudover er forældrene altid på forbesøg uden barnet, inden det anbringes på behandlingsinstitutionen Hald Ege. Efterfølgende er det forældrene, der viser rundt, når barnet skal besøge tilbudet for første gang. Igen adskilles rollerne, og forældrene tager sin del af ansvaret for beslutningen om anbringelse og signalerer til barnet, at det er ok, at barnet nu skal bo her.

Udover de fastlagte og formelle møder, afholder behandlingsinstitutionen fællesspisning med forældrene. Der er tale om et uformelt forum, hvor forældrene kan være sammen uden børnene, og hvor det er muligt at drøfte forskellige temaer, som er relevant for forældrene, men også hvor det bare er muligt at være sammen med andre, som har den samme årsag til at være inviteret; nemlig at deres barn bor på behandlingsinstitutionen Hald Ege. Disse arrangementer er meget eftertragtet af forældrene, og behandlingsinstitutionen oplever, at forældrene ønsker at deltage, selvom deres barn ikke bor på institutionen længere.

Af det materiale som tilsynsteamet har modtaget, fremgår det at alle møder afholdes struktureret og efter en nedskrevet plan, som sikrer en ensartethed og genkendelighed for deltagerne.

Magtanvendelser og håndtering af klager

Målgruppen har ofte en udadreagerende adfærd, som både kan være fysisk og psykisk/verbalt. Samtidig er målgruppen meget skrøbelig i forhold til ændringer i strukturen eller uregelmæssigheder i omgivelserne. Således ses en sammenhæng mellem antallet af magtanvendelser og f.eks. ændringer i medarbejdergruppen eller indflytning af et nyt barn.

Medarbejderne har jævnligt behov for at bruge magt i forhold til børnene, og hver gang dette er sket, indberettes magtanvendelsen på særskilt skema. Der er tale om lovlige magtanvendelser, der som regel omfatter fastholdelse eller at barnet føres til værelset eller andet opholdsrum.

Indberetningerne anvendes af personalet som pædagogiske refleksions redskaber til f.eks. at finde mønstre omkring barnets adfærd, således at indsatsen kan tilpasses barnets adfærdsmønster med henblik på at undgå magtanvendelserne.

Behandlingsinstitutionen har ført statistik over magtanvendelserne, og i perioden 1. april 2006 til 31. marts 2007 har der været i alt 83 magtanvendelser. Alle indberetningerne gennemgås med det involverede barn og bruges i det pædagogiske arbejde, som en refleksion i forhold til episoden. Børnene kan som regel godt genkende beskrivelserne af episoderne, og ud fra den snak arbejdes der med refleksionerne.

Ved indskrivning orienteres forældrene om retten til aktindsigt, og retten til at klage over f.eks. magtanvendelser. Et tomt skema bruges som illustration, så forældrene er forberedte, hvis situationen skulle opstå. Forældrene underrettes altid om magtindberetningerne, og der er lavet individuelle aftaler om, hvordan underretningerne skal håndteres og hvornår. Forældrene har forskellige ønsker i forhold til dette samarbejde, og der er ofte tilknyttet forskellige følelser til episoderne.

Behandlingsinstitutionen har ikke haft klager fra pårørende indenfor nyere tid. For år tilbage var der en mor, der klagede over en pædagoes adfærd. Denne blev håndteret og der blev lavet en redegørelse af forløbet, som blev sendt i kopi til kommunen. Efterfølgende blev der afholdt møde med kommunen og moderen.

Mange forhold, der kunne medføre klager, afklares mellem behandlingsinstitutionen og forældrene på forældremøderne og via den løbende kontakt. Et barn kan opleve en episode på en måde, og forsøge at spille forældrene ud mod personalet på den baggrund. Det er derfor væsentligt, at misforståelser bliver behandlet hurtigt, så ikke de forskellige involverede bliver spillet ud imod hinanden, særligt fordi der ofte er mange følelser på spil.

Samarbejdsrelationer

Den faglige rollefordeling er tydelig: Det er psykologen der har ansvaret for behandlingen og for behandlingsplanen i samarbejde med afdelingslederen. Socialrådgiveren har ansvaret for samarbejdet med forældrene og koordineringen udad huset, også i forhold til kommunen. Medarbejderne i børnehusene har ansvaret for børnenes hverdag og den struktur som behandlingen og de miljøterapeutiske tiltag er en del af. Husmødrene har ansvaret for mange praktiske forhold omkring børnene, men også den mere omsorgsorienterede del. Pedellen har ansvaret for vedligeholdelse og reparationer, men også for at inddrage børnene i praktisk arbejde og varetage den relation som opstår i disse situationer.

Derudover samarbejder behandlingsinstitutionen Hald Ege som beskrevet med kommunerne og den myndighedsafdeling, der har anbragt barnet. Ligeledes med andre relevante samarbejdspartnere, som har betydning for barnet – det være sig læge, psykiatrien m.m. Samarbejdet med anbringende myndighed er svingende, men behandlingsinstitutionen Hald Ege stiller krav til samarbejdet, idet de forskellige roller og kompetencer nyder stor respekt, og er en nødvendighed i den åbenhed og tydelighed som er grundlaget for både samarbejdet og indholdet i tilbudet.

De fysiske og sundhedsmæssige rammer

Bygninger og udenomsarealer

Behandlingsinstitutionen Hald Ege ligger i den gamle del af Hald Ege. Oprindeligt var der tale om barakker, men i dag er disse smukt istandsat og børnehusene er bygget til formålet, og fremstår pæne og velholdte. Aktivitetsbygningen istandsættes løbene og i takt med de økonomiske muligheder.

Administrationsbygningen er venlig og imødekommende, og er placeret i en selvstændig bygning. Der er prioriteret røde løbere på gulvet fremfor gardiner, og møblementet og indretningen virker hyggeligt og pænt.

Børnehusene er hjemligt indrettet med små sofagrupper i forskellige farvevalg, og individuelt indrettede spiseområder, med mulighed for afskærmning. I midten er køkkenet, og ligeledes en stor terrasse med tilhørende have.

Værelserne er individuelle indrettet, og afspejler både børnenes forskellige behov, alder og køn. Ved tilsynets besøg var der pænt ryddet op overalt, men der blev ikke lagt skjul på, at børnene i perioder roder meget, og at der ikke altid ser så opryddeligt ud. Alt i alt fremstår børnenes boliger som hyggelige og hjemlige med alt hvad dertil hører.

Børnene har hver deres cykel, som fylder foran børnehusene og dertil kommer forskellige legeredskaber.

Behandlingsinstitutionen Hald Ege ligger i smukke omgivelser med skoven lige udenfor døren. I umiddelbar nærhed af behandlingsinstitutionen ligger en aflastningsinstitution og et kommunalt bofællesskab. Børnene har ikke meget med de omgivne naboer at gøre.

Området vedligeholdes af tilbudets pedel, som har eget værksted i aktivitetshuset. Børnene er meget glade for at gå sammen med pedellen, og han er en vigtig omsorgsperson for børnene. Børnene hjælper til med at reparere cykler, vedligeholde udenoms arealerne eller vedligeholde ting på bygningerne.

Hygiejne

Børnene skal alle have hjælp til personlig hygiejne. Hjælpen tilpasses barnets alder, og medarbejderne yder den omsorg, som forældre normalt yder børn i forhold til hygiejne. Det kan være vanskeligt at se det indlærte omsat til, at barnet skal sørge for sig selv i samværs situationer i weekender, men med tiden er målet at børnene også lærer at drage omsorg for sig selv udenfor børnehusene.

Rengøringen varetages af en husmor i hvert børnehus sammen med en rengøringsassistent, og i det daglige hjælpes alle ad med at rydde op. Gulvet på børneværelserne skal f.eks. gerne være ryddet, så der kan støvsuges.

Medicinadministration

I øjeblikket får 2 børn daglig medicin i samarbejde med egen læge. Psykologen har ansvaret for at bestille medicinen og administrere dette. En fast pædagog doserer medicinen hver mandag efter gældende medicininstruks, og medicinadministrationen er indarbejdet i strukturen i dagbogssystemet. Medicinen opbevares i aflåst skab.

Kost/motion

Husmoderen sørger endvidere for kostfremstillingen. Kosten er sund og varieret, og der bages dagligt et antal boller m.m. Husmoderens funktion er uundværlig for børnene og medarbejderne, og hun er med til at skabe de hyggelige rammer omkring børnene og sørger for mange praktiske ting i dagligdagen. Desuden er hun den person, der også kan præstere nærvær og omsorg i forbindelse med f.eks. sygdom, eller når et barn af andre årsager er nødt til at være hjemme fra skole.

Motion tilrettelægges gennem individuelle aktiviteter, men der spilles også f.eks. fodbold i fællesskab, ligesom der går ture sammen o.lign.

Rygning, alkohol- og stofmisbrug

Der er i øjeblikket ingen børn, der ryger og personalet må ryge udenfor, hvilket også gælder de pårørende. Der er formuleret rygepolitik, som anviser hvor der må ryges, inklusiv familieboligen. Der er ligeledes formuleret en alkohol politik som siger, at der aldrig må nydes alkohol, men at der ved særlige lejligheder må serveres øl eller vin for forældrene efter aftale med ledelsen. Ingen af delene giver anledning til problemer.

Medarbejdere og medarbejderforhold

Der er ansat 26 medarbejdere i institutionen fordelt på følgende faggrupper: pædagoger, administrativt personale, socialrådgiver, psykolog, pedel og "husmødre". Dertil kommer en jævn gennemstrømning af 2. års studerende i lønnet praktik. Kønsfordelingen i medarbejdergruppen er ca. 50% og det er således muligt, at tilbyde hvert barn en "far" og en "mor" som kontaktperson.

Alle er ansat på fuldtid, men det er muligt at gå på deltid i kortere perioder, f.eks. i forlængelse af en barsel. Udgangspunktet er dog fuldtid for at sikre kontinuiteten i børnenes hverdag. Som tidligere nævnt forsøges en planlægning, så der arbejdes på faste ugedage og gerne i faste vagter. På den måde sikres det, at strukturen i børnenes hverdag har sammenhæng med strukturen i personaleplanlægningen.

Medarbejderne arbejder hver anden weekend, lidt afhængig af, hvor mange børn der er på institutionen i weekenderne. I øjeblikket er flere af det faste personale på barsel og det udgør et væsentligt følelsesmæssigt problem for børnene, ligesom det vanskeliggør planlægningen af den strukturerede hverdag. Særligt det ene børnehus var berørt af mange medarbejdere på orlov, da tilsynsteamet var på besøg.

Rådighedsvagten møder til hverdag kl. 14 og går hjem kl. 8.30 næste dag. Dagvagten møder kl. 7 og om eftermiddagen/aftenen tilstræbes det, at der altid er 3 medarbejdere på arbejde.

Indtil nu har det ikke været vanskeligt at tiltrække kvalificeret personale. Men der mærkes en ændring, idet vikarer hurtigere får faste stillinger, og vikariatene kan være vanskelige at besætte igen. Det forventes, at det i fremtiden kan blive svært at finde kvalificerede medarbejdere til vikariater.

Fordi området er så særligt i forhold til målgruppen, så kan det netop være vanskeligt at finde kvalificerede medarbejdere. Det samme gør sig også gældende i forhold til studerende. Hald Ege gør en stor indsats i ansættelsesmæssige sammenhænge for at sikre sig, at både studerende, vikarer og faste stillinger kender målgruppen og er indstillet på at arbejde med en psykodynamisk tilgang. Det betyder bl.a. samtaler af flere omgange, hvor der bliver gået særligt tæt på den enkelte ansøger, og en konsekvent frasortering af studerende som ikke er egnet til opgaven.

Medarbejderne påpeger, at nye kolleger hurtigt bliver klar over det, hvis de ikke kan arbejde med målgruppen. Det er endvidere væsentligt, at nye kolleger er indforstået med den miljøterapeutiske tilgang og den psykodynamiske metode i arbejdet, da det kræver meget af den enkelte medarbejder på et personligt plan.

Faglig udvikling

Flere af medarbejderne har gennemgået en 2-årig miljøterapeutisk uddannelse og desuden en 2-årig uddannelse i analyse, behandling og terapi i forhold til omsorgssvagede børn.

Der foreligger således et langt forløb forude for behandlingsarbejdet, og den psykodynamiske tilgang er udviklet i tæt samarbejde med specialiseret fagpersonale og supervisor.

Medarbejderne i hvert børnehus modtager ekstern supervision sammen med kontaktlærerne. Supervisionen tager udgangspunkt i relationen mellem barnet og medarbejderen, og er således psykodynamisk funderet. Udover supervision fortæller medarbejderne, at der jævnligt afholdes interne kursus- og temadage. Dette anses for at være en forudsætning for arbejdet, men også for at være et tilbud som medarbejderne er meget glade for, idet det anses for at være fagligt udviklende og berigende.

MUS-samtaler skal afholdes 1 gang årligt, men i praksis er der gået længere tid imellem. Medarbejderne rykker ikke for samtalerne, og føler måske ikke det store behov, da de hele tiden er i både faglig og personlig udvikling gennem de faglige metoder, der benyttes i institutionen. Medarbejderne giver udtryk for, at der hele tiden bliver bygget fagligt ovenpå, men skulle dette ophøre, kunne de forestille sig, at behovet for MUS-samtaler ville blive mere udtalt. Socialrådgiveren har netop været til MUS-samtale, og ledelsen er gået i gang med at planlægge og gennemføre samtalerne.

Arbejds miljø

Arbejdsplanerne laves for 4 uger af gangen, og der tages hensyn til individuelle ønsker og behov i personalegruppen. Hensynet vægtes højt, da belastningen i arbejdet er stort – både på det følelsesmæssige plan i forhold til børnene, og i forhold til børnenes adfærd og behov for struktur. Ledelsen er således meget bevidst om den fleksibilitet som er nødvendig for, at

medarbejderne kan få deres privatliv til at hænge sammen med døgnarbejde indenfor et så særligt område som dette.

Sidste APV er fra 2006, hvor der blev sat fokus på fysiske og psykiske overgreb mod personalet. Alle indberetninger laves elektronisk, men medarbejderne er typisk mere opmærksomme på de indberetninger, der gælder magtanvendelse på barnet end på de indberetninger, der gælder overgreb mod personalet. Indberetningerne kan virke så uoverskuelige at lave, at medarbejderne undlader at indberette overgreb/vold mod personalet.

Problemstillingen har været drøftet i MED-udvalget, og der er sat fokus på dilemmaet. Der vil blive arrangeret en temadag om vold og trusler for medarbejderne, ligesom ledelsen og sikkerhedsrepræsentanten er opmærksom på betydningen for medarbejderne på længere sigt.

Hvis en medarbejder udsættes for en særlig voldsom hændelse, f.eks. at et barn overfalder en medarbejder, er der etableret et sikkerhedsnet, så der bliver taget hånd om den enkelte medarbejder. Afhængig af den enkeltes behov, tager kolleger, afdelingsleder og forstander hånd om vedkommende, og der er ligeledes tilbud om samtaler med den interne psykolog, ligesom der gives tilbud om ekstern supervision.

Alle indberetninger samles sammen hvert kvartal, og gennemgås af forstander i mødet med arbejdsmiljøgruppen. I gennemgangen fokuseres på de indberetninger, der er lavet, og på de indberetninger, der ikke blev lavet. Sidstnævnte dækker ofte over skub og små knubs, samt mere eller mindre jævnlige trusler m.m. Medarbejderne har en tendens til at mene, at de mindre episoder hører med til jobbet og derfor ikke skal indberettes.

Medarbejderne har været på kursus i konflikthåndtering, og så vidt det er muligt, er der altid 2 medarbejdere til stede i konfliktsituationer. Der er planer om at tilbyde førstehjælpskursus til medarbejderne.

Arbejdstilsynet har senest besøgt behandlingsinstitutionen i april 2005, hvor der ikke blev konstateret forhold, der gav anledning til yderligere indsats. Der skal laves ny APV i efteråret 2007.

Samarbejde internt og eksternt

Der afholdes personalemøder hver 14. dag. Husene afholder møderne på samme dag, men hver for sig. Enkelte ting kan afholdes sammen, ligesom der også afholdes fælles temadage, kurser og fælles orienteringsmøder m.m.. Forstander, psykolog og socialrådgiver fordeler sig på møderne afhængig af dagsordenen.

Der afholdes minimum 4 MED-udvalgsmøder årligt. Fremadrettet er arbejdsmiljø og MED-indholdet sammenflettet, og mødedeltagerne er sammensat af forstander, sikkerhedsrepræsentanten, tillidsrepræsentanten, 1 medarbejder fra hvert hus, 1 afdelingsleder og en repræsentant for TAP-gruppen (Teknisk-Administrativt-Personale). Medarbejderne oplever at møderne fungerer tilfredsstillende.

Samarbejdet med driftsafdelingen og de forskellige afdelinger i Region Midtjylland er præget af opstarts vanskeligheder, og af at det kan være svært præcist at overskue, hvem der tager sig af hvad endnu. Det kan tage lang tid at få svar på spørgsmål, og generelt er strukturen i

samarbejdet med regionen ikke endelig faldet på plads. Hald Ege har dog en tiltro til, at det nok skal komme til at fungere, men at det ikke bliver i den tætte samarbejdsform som var før i amternes tid.

Visitation til døgntilbudet kan enten ske ved direkte henvendelse til tilbudet, eller via ugentlige fordelingsmøder. Fordelingsmøderne er tidskrævende og trækker ressourcer ud af tilbudet, og tilbudet ser frem til at møderne reduceres til hver anden uge efter sommerferien.

Økonomi

Beboernes økonomi

Børnene får lommepege og tøjpenge fra behandlingsinstitutionen under anbringelsen. Medarbejderne hjælper børnene med at administrere pengene, og der arbejdes med ansvar i den forbindelse i forhold til de ældre børn. Det er dog ofte forbundet med vanskeligheder for børnene at klare det ansvar.

Der er ikke mange penge at gøre godt med, og ofte må Behandlingsinstitutionen Hald Ege supplere børnenes behov for tøj og praktiske fornødenheder. Behandlingsinstitutionen ønsker ikke, at børnene skal marginaliseres yderligere i forhold til andre børn, og der gøres således en indsats for at skabe de samme vilkår for institutionens børn som for andre børn i samme alder, således at socialisering bliver mulig for børnene.

Onsdag er fast slik-dag og børnene får 10 kr. udbetalt til slik. Derudover sparer børnene selv op til lejrture og ferie. Barnet, som tilsynsteamet talte med, fortalte, at han er i Lystrup på lejr tur hvert år og altid på ski i Norge hver vinter, og at han var ved at spare lommepege sammen til turene.

Botilbudets økonomi

Behandlingsinstitutionen Hald Ege er 2 gange blevet tilgodeset via en fond og andre velgørenheds arrangementer. Endvidere har institutionen arvet et større beløb, hvoraf afkastet bruges på en større ting om året til børnene, samt en høstfest hvor tidligere og nuværende børn inviteres sammen med deres familier. Sidst blev der købt en skateboard- og rulleskøjterampe, som børnene kan bruge udendørs, og tilsvarende tilføres nye ting til institutionen hen over tiden. Der har ikke været behov for at røre hovedstolen endnu.

Andre forhold

Tilsynsteamet oplevede, at medarbejderne og ledelsen har en meget afbalanceret og faglig tilgang til både børnene og det faglige indhold. Ånden var præget af en høj grad af engagement og indlevelse i børnenes vilkår og behov. Den faglige tilgang var tydelig, og der blev ikke lagt skjul på, at netop fagligheden var vigtig for ledelsen at gøre opmærksom på. Derigennem oplevede tilsynsteamet et engagement, som havde fokus på udvikling og muligheder. Men også et engagement, som er realistisk i forhold til målet med indsatsen, og som ikke fokuserer på mangler og negative forhold omkring børnene og deres samspil med forældrene/familien.